

**Előterjesztés
Dunakeszi Város Önkormányzat
Képviselő-testületének
2015. február 26-i ülésére**

Tárgy : A Pest Megyei Kormányhivatal törvényességi felhívása a "Kisdobos utca" közterület elnevezésével kapcsolatban

Tisztelt Képviselő-testület!

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 2013. január 01-jén hatályba lépett 14. § (2) bekezdése a)-b) pontjai arról rendelkeznek, hogy közterület nem viselheti olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.

A törvény hatálybalépésétől kezdve kétirányú kötelezettség terheli az önkormányzatokat: egyrészt a „rég” elnevezéseket felül kell vizsgálni, másrészt amennyiben szükséges, el kell végezni a szükséges módosításokat.

Amennyiben kérdés merül fel azzal kapcsolatban, hogy az adott elnevezés a Mötv. rendelkezéseibe ütközik-e, az érintett önkormányzat megkeresheti a Magyar Tudományos Akadémiát (a továbbiakban: MTA), amely állásfoglalást bocsájti ki, illetve azok összefoglaló gyűjteményét honlapján közzéteszi.

A kormányhivatalok a Mötv. 132. § (3) bekezdésének c) pontja alapján jogosultak vizsgálni az önkormányzatok jogalkotási, továbbá jogszabályon alapuló döntési és feladat ellátási-kötelezettségének teljesítését, így az egyes közterületek elnevezésének kérdését is.

A Pest Megyei Kormányhivatal a fenti rendelkezés alapján eljárva megvizsgálta Dunakeszi Város közterületeinek elnevezését, majd 2015. január 28-án kelt PEB/030/518-8/2015. számú törvényességi felhívásában (1. számú melléklet) megállapította, hogy a Kisdobos utca elnevezése nem megfelelő. A Kormányhivatal felhívta a Képviselő-testületet, hogy a kérdést 30 napon belül tűzze napirendjére, vizsgálja meg a törvényességi felhívásban foglaltakat, és az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értéséről írásban adjon tájékoztatást.

A törvényességi felhívás beérkezést követően a Polgármesteri Hivatal munkatársai Csoma Attila képviselő, helytörténész segítségével összefoglalták az ügygel kapcsolatos főbb tényeket.

A rendszerváltást követően az akkori Képviselő-testület egyszer már napirendjére tűzte a közterületek elnevezésének felülvizsgálatát. Ekkor valamennyi, a XX. századi önkényuralmi rendszerekre utaló közterületi elnevezés megváltoztatása megtörtént.

A Kisdobos utca elnevezése a város 1848-1849-es forradalom és szabadságharcához fűződő hagyományaira hivatkozva maradt fenn, ugyanis kisdobosnak nevezték azokat a fiatalokat, sokszor gyermekkorúakat, akiket fiatal koruk miatt nem soroztak be a reguláris hadseregbe. Ők első sorban futárszolgálatot teljesítettek. Többen közülük hősi halált haltak a szabadságharc során, így méltóak arra, hogy emlékezősképpen utcát nevezzünk el róluk.

Dunakeszihez számos, az 1848-1849-es forradalomhoz kapcsolódó esemény kötődik (2. számú melléklet). A hagyományt a település aktívan ápolja, a „Malomárok” településrészen található utcák az aradi vértanúk nevét viselik, 2012. óta minden év márciusában megrendezésre kerül a „Dunakeszi Viadal” nevű rendezvény, amelyen a gyermekek bevonásával, huszár bemutató kíséretében felelevenítésre kerül a tavaszi hadjárat.

A későbbi, „Kisdobos” nevet viselő, az úttörőmozgalmat előkészítő, kommunista ideológia szerinti nevelést megvalósító mozgalom elnevezése valóban kapcsolódik a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez, ám ennek ellenére az elnevezés nem innen ered, az 1848-1849-es szabadságharcban részt vevő gyermekekkel szemben lenne méltánytalan az utca elnevezésének megváltoztatása.

Az MTA állásfoglalása, amelyben a „Kisdobos” közterületi megnevezést kizárja a közterületi megnevezésként használható nevek közül, kizárólag az ifjúsági mozgalomra tér ki. A fentiekre való tekintettel indokolt az MTA felé megkereséssel élni, amelyben az elnevezés történelmi hagyományaira való tekintettel kéri az önkormányzat az állásfoglalás megváltoztatását és az elnevezés megtartásának engedélyezését.

Ezzel párhuzamosan szükséges a Pest Megyei Kormányhivatalt tájékoztatni az Önkormányzat álláspontjáról, az MTA felé történő megkeresésről. Amennyiben bármely okból kifolyólag a Kormányhivatal vagy az MTA nem ért

egyét az Önkormányzat álláspontjával, az Önkormányzat kérni fogja a Kormányhivatalt, hogy - tekintettel arra, hogy az Önkormányzat nem tartja a közterületi elnevezést kifogásolhatónak, illetve a közterület elnevezésének megváltoztatása jelentős számú lakosnak okozna kellemetlenséget - hivatalból kezdeményezze a közterület elnevezésének megváltoztatásához szükséges eljárás lefolytatását.

Természetesen, amennyiben elkerülhetetlen a közterület átnevezése, az Önkormányzat végre fogja hajtani a kötelező döntést.

Fentiek alapján a következő javaslatot terjesztem a T. Képviselő-testület elé.

Határozati javaslat

Dunakeszi Város Önkormányzata Képviselő-testülete nem ért egyet a Pest Megyei Kormányhivatal 2015. január 28-án kelt PEB/030/518-8/2015. számú törvényességi felhívásában foglaltakkal, nem kívánja a Kisdobos utca elnevezését megváltoztatni.

Dunakeszi Város Önkormányzata Képviselő-testülete véleménye szerint – bár a „kisdobos” kifejezés kötődik a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez – ám annak eredete az 1848-1849-es forradalom és szabadságharcig nyúlik vissza, amely során a kisdobosok a reguláris hadsereg mellett szolgálatot teljesítő gyermek és fiatalok voltak. Közülük sokan hősi halált haltak, így az Önkormányzat véleménye szerint méltók arra, hogy közterület elnevezésével emlékezzenek meg róluk.

A közterület elnevezésének megváltoztatása jelentős számú dunakeszi lakosnak okozna kellemetlenséget, ezért a Képviselő-testület felkéri Dióssi Csaba polgármestert, hogy keresse meg a Magyar Tudományos Akadémiát annak érdekében, hogy a „Kisdobos” közterületi elnevezéssel kapcsolatos állásfoglalását megváltoztassa, lehetővé téve a közterület elnevezésének megtartását.

A Képviselő-testület felkéri továbbá Dióssi Csaba polgármestert, hogy véleményéről, illetve a MTA felé történő megkeresésről tájékoztassa a Pest Megyei Kormányhivatalt.

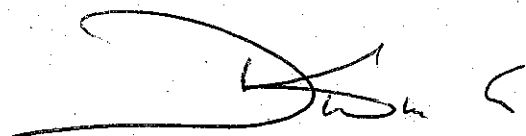
Határidők és felelősök:

Határidő : **folyamatos**

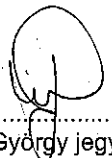
Felelős: **Dióssi Csaba polgármester**

Koordinátor : **Önkormányzati- és Jogi osztály**

Dunakeszi, 2015. február 20.

Dióssi Csaba
polgármester

Láttam : .....
Dr. Molnár György jegyző

Készítette : Dr. David Csilla

Ellenőrizte : Dr. Németh Samu osztályvezető

PEST MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL
KORMÁNYMEGBÍZOTT

Ügyiratszám: PEB/030/518-8/2015.

Ugyintéző: dr. Krähling Erzsébet

Telefon: (06-1) 235-1780

Tárgy: törvényességi felhívás

Hiv. szám: -

Melléklet: -

Városi önkormányzat
képviselő-testülete részére

Dunakeszi

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 132. § (1) bekezdés a) pontjában a kormányhivatal számára biztosított törvényességi felügyeleti jogkörben eljárva (a fővárosi és megyei kormányhivatalokról szóló 288/2010. (XII. 21.) Korm. rendelet 8. § a) pontjában foglalt felhatalmazásra figyelemmel) az Mötv. 132. § (3) bekezdés c) pontja alapján vizsgáltam, hogy a település önkormányzatának képviselő-testülete teljesítette-e az Mötv. 14. § (2)-(3) bekezdésén alapuló döntéshozatali kötelezettségét.

Vizsgálatom alapján az alábbi

törvényességi felhívással

élek.

Az Mötv. 13. § (1) bekezdés 3. pontja szerint a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat. A közterület elnevezéséről a képviselő-testület az Mötv. 42. § 8. pontjából következően át nem ruházható hatáskörében hoz döntést.

Az Mötv. – 2013. január 1-jén hatályba lépett – 14. § (2) bekezdés a)-b) pontja alapján közterület (illetve az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény) nem viselheti olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy olyan kifejezés vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.

Az Mötv. 14. § (3) bekezdése szerint továbbá, ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésnek, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.

A „nem viselheti” törvényi fordulat egyértelművé teszi a jogalkalmazók számára, hogy a törvény hatálybalépésétől kezdve minden közterület (illetve az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény) esetében folyamatosan érvényesülnie kell a törvényi tilalomnak.

A fenti rendelkezésekből tehát kétirányú kötelezettség járul(t) az önkormányzatok képviselő-testületeire. Egyfelől a „rég” elnevezéseket vizsgálni és, ha szükséges (azaz ha az Mötv. fenti

rendelkezéseibe ütközik), azokat módosítani kellett; másfelől az új közterületek (és önkormányzati közintézmény) elnevezésekor ugyancsak figyelemmel kell(ett) lenni a törvényi előírásokra.

Az elmondottakból kétséget kizáróan megállapítható a képviselő-testület felülvizsgálati, és a törvénnyel ellentétes állapot észlelése esetén a döntéshozatali kötelezettsége is. Mindeközben a képviselő-testületnek ügyelnie kell arra, hogy határozata nem sértheti az Mót. 14. § (2) bekezdésében foglaltakat, azaz a XX. századi önkényuralmi rendszerek kiépítésében vagy fenntartásában részt vevő személyekről, szervezetekről nem nevezhet el közterületet vagy közintézményt. Ennek elkerülése érdekében mondja ki az Mót. 14. § (3) bekezdése, hogy amennyiben a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésnek, arról beszerzi (értse be kell szereznie) a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) állásfoglalását. Az MTA a honlapján közzé tette állásfoglalásainak összefoglaló gyűjteményét, mely a korábban benyújtott önkormányzati megkeresésekre kialakított ajánlásait tartalmazza.

A tárgyban lefolytatott törvényességi vizsgálatom alapján megállapítottam, hogy a településen az alábbi közterület-elnevezés(ek) sérti(k) az Mót. 14. § (2)-(3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket:

- Kisdobos utca.

Az Mót. 134. § (1) bekezdés első mondatában foglaltak alapján ezért felhívom a T. Képviselő-testületet, hogy a törvényességi felhívást

30 napon belül

töltsze napirendjére, és az Mót. rendelkezéseibe ütköző közterület-elnevezés megváltoztatására irányuló döntési (határozathozatali) kötelezettségének tegyen eleget, a törvénysértést szüntesse meg.

Az Mót. 134. § (1) bekezdés második mondatában meghatározott törvényi kötelezettségnek eleget téve vizsgálják meg a törvényességi felhívásban foglaltakat és az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értésükről a kormányhivatal részére – a fentiekben megadott határidőn belül – **írásban** adjanak tájékoztatást.

Szükségesnek tartom jelezni, hogy az Mót. 134. § (2) bekezdése alapján a megadott határidő eredménytelen leteltét követően a törvényességi felügyeleti eljárás körébe tartozó egyéb eszközeinek alkalmazásáról mérlegelési jogkörömben hozok döntést.

Budapest, 2015. január 16.

Tisztelettel:

dr. Tarnai Gábor
kormány megbízott

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc dunakeszi eseményei

1848. október

A szabadságharc első eseménye a településen, hogy a 18. honvéd zászlóalj egyik alegysége néhány napot Dunakeszin táboroz.

1849. január 4-5.

A Pestet feladó és a váci gyülekezőhelyre visszavonuló magyar főserég Görgey vezetésével áthalad Dunakeszin.

1849. január 6.

A Perczel Mór vezette magyar utóvéd fölszaggatja a Pest-Vác vasútvonal síneit.

1849. január 7.

Wrba tábornok vezetésével a császári csapatok átvonulnak a településen.

1849. április 9.

A tavaszi hadjárat során Klapka György tábornok I. hadteste bevonul Dunakeszire.

1849. április 10.

A Vác felé irányuló magyar főerő hadmozdulatait fedező Gáspár András tábornok VII. hadteste táborát ver Dunakeszi és Fót között. A magyar tüérek a Dunán közlekedő császári hajókat lövik a dunakeszi dombokról.

1849. április 12.

A váci csata után Gáspár seregének nagy része elhagyja Dunakeszi térségét. Pestet körül magyar gyűrű alakul, amelynek Dunakeszire eső részén egy honvédzászlóalj, öt huszárszázad és négy tüzerűteg állomásozik egészen május 2-ig, Pest felszabadításáig.

1849. július 15.

A második váci csata előtt két nappal a magyar és az orosz csapatok néhány kisebb egysége (Konstantin nagyherceg dicsőítőezred) összecsap Dunakeszi térségében. Az összecsapásról a korabeli Wiener Zeitung így számolt be: „Csak annyi bizonyos, hogy vasárnap a Dunakesziig előrenyomult magyarokat részben megsemmisítették, részben szétugrasztották. Egy huszártömeget a Dunába szorítottak, és az e hadtestbe tartozók legnagyobb részét az oroszok lekaszabolták. Azok a magyarok, akik észak felé szóródtak szét, Grabbe tábornok kezébe estek. Egy honvéd-zászlóalj letette a fegyvert.” Orosz iratok szerint mintegy ezer magyar honvéd esett fogságba, ezek az adatok túlzóak is lehetnek.

Dunakeszi, 2015. február 18.

Csoma Attila
helytörténész

